

ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΣΤΟ ΣΤΟΧΑΣΤΡΟ ΤΗΣ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ (Ιούνιος 2006)

Συγγραφέας: ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Τώρα που άρχισε η ουσιαστική συζήτηση για τη συνταγματική αναθεώρηση, ας δούμε αναλυτικότερα τη στόχευσή της στα θέματα του δασικού περιβάλλοντος.

Μπορεί ως πρόσχημα -πάντα υπήρχε τέτοιο σε όλες τις μέχρι σήμερα περιβαλλοντοκτόνες επιχειρήσεις- να χρησιμοποιείται η έλλειψη χωροταξικού σχεδιασμού και χρήσεων γης, ως αποτέλεσμα όμως θα προκύψει ο αποχαρακτηρισμός 40.000.000 στρεμμάτων δασικών εκτάσεων, δηλαδή το μισό της επιφάνειας της χώρας, που προστατεύεται ως δασικού χαρακτήρα έδαφος, καθώς και η νομιμοποίηση όλων των καταπατήσεων στο δασικό χώρο. Κι αυτή η επιχείρηση έχει ξεκινήσει εδώ και πολλά χρόνια.

Η πιο πρόσφατη απόπειρα είναι αυτή της αναθεώρησης του άρθρου 24 του Συντάγματος, που έδωσε τη δυνατότητα στην εκτελεστική εξουσία να ψηφίσει το νόμο 3208/2003, η εφαρμογή του οποίου θα είχε αποτέλεσμα αυτό που η σημερινή κυβέρνηση της Ν.Δ. με την προτεινόμενη αναθεώρηση επιδιώκει, άσχετα αν ως αντιπολίτευση, τότε, όχι απλά τάχθηκε κατά του συγκεκριμένου νόμου, αλλά και τον χαρακτήρισε αντισυνταγματικό, αντιεπιστημονικό και ψηφοθηρικό.

Όταν βέβαια έγινε κυβέρνηση προχώρησε γρήγορα στην υλοποίησή του, εκδίδοντας ερμηνευτικές εγκυκλίους που ξεπερνούσαν ακόμη και τις χειρότερες προβλέψεις του νόμου, όπως αυτή της κατάργησης των δασικών χαρτών. Όμως το Συμβούλιο της Επικρατείας με την πρώτη προσφυγή ανέστειλε την παραπάνω εγκύκλιο, δείχνοντας ταυτόχρονα ότι θα σεβαστεί την πάγια νομολογία του και θα ακυρώσει στην πράξη το νόμο.

Έτσι η κυβέρνηση, για να μην αδημονούν οι καταπατητές και βιαστές του δασικού περιβάλλοντος, αλλά και για να ξεπεράσει όλα τα εμπόδια, φέρνει την πρότασή της για καινούργια αναθεώρηση όχι μόνο στο άρθρο 24 αλλά και στο άρθρο 117 § 3, που θα δώσει τη δυνατότητα για έκδοση ενός ακόμη δασονόμου που, ουσιαστικά, θα προβλέπει τα ίδια με τον προηγούμενο. Παράλληλα, θα φροντίσει να

αχρηστεύσει τη φιλοπεριβαλλοντική νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας μέσα από την υποκατάστασή του από το προτεινόμενο Συνταγματικό Δικαστήριο.

Είναι γνωστό ότι το Συμβούλιο Επικρατείας με το Ε' Τμήμα του έχει αναδειχθεί τα τελευταία χρόνια θεματοφύλακας του δασικού οικοσυστήματος, όχι μόνο με την αναπομπή των περιβαλλοντοκτόνων προεδρικών διαταγμάτων, αλλά κυρίως με τις καίριες αποφάσεις και κρίσεις επί προσφυγών και κυβερνητικών παρεμβάσεων στο φυσικό περιβάλλον της χώρας. Όπως βέβαια είναι και γνωστές οι κατά καιρούς επιθέσεις που έχει υποστεί από την εκάστοτε εκτελεστική εξουσία.

Ειδικότερα, προβλέπεται να επιχειρηθεί:

1. Ο διαχωρισμός των δασικών εκτάσεων από τα δάση, που σημαίνει έμμεση κατάργηση της προστασίας και του τεκμηρίου κυριότητας του Δημοσίου στις δασικές εκτάσεις. Οι εκτάσεις αυτές ανέρχονται στα 45.000.000 στρέμματα περίπου και προστατεύονται ως δασικού χαρακτήρα εδάφη, γιατί στην πλειονότητά τους είναι θαμνώδη και υποβαθμισμένα δάση. Για τους πεδινούς βοσκότοπους και τις χορτολιβαδικές εκτάσεις, επιφάνειας περί τα 5.000.000 στρέμματα, δεν θα ισχύσει ο δασικός χαρακτήρας, εφόσον σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία χαρτογραφηθούν και αποδοθούν στη γεωργική και κτηνοτροφική εκμετάλλευση. Και βέβαια δεν πρέπει να ξεχνάμε όλοι μας ότι, αν δεν υπήρχε το ευλογημένο είδος της χαλεπίου πεύκης που αναγεννάται εύκολα, όλη η νότια Ελλάδα θα είχε μεταβληθεί σε υποβαθμισμένο δάσος.

Πέραν των τεράστιων επιπτώσεων που θα υπάρξουν στο περιβαλλοντικό ισοζύγιο της χώρας από τον αποχαρακτηρισμό όλων των παραπάνω εκτάσεων, μια τέτοια ρύθμιση θα επιφέρει και την απώλεια τεράστιας δημόσιας περιουσίας, αφού ο δασικός χαρακτήρας αυτών των εκτάσεων αποτελεί το βασικότερο εργαλείο για τη στοιχειοθέτηση του τεκμηρίου κυριότητας του Δημοσίου. Βέβαια το τεκμήριο αυτό έχει βρει πολλούς πολέμιους και ιδιαίτερα στην πολιτική σκηνή της χώρας. Ήταν χαρακτηριστική η εικόνα της Βουλής, όταν κατά τη συζήτηση της προηγούμενης αναθεώρησης του άρθρου 24, ο πρώην πρωθυπουργός Κωνσταντίνος Μητσοτάκης είπε τη φράση «Υπάρχει κι άλλος παραλογισμός, το περίφημο κριτήριο-τεκμήριο ιδιοκτησίας. Στην ουσία ο Έλληνας πολίτης χάνει την περιουσία του, όταν φυτρώσουν μερικά δένδρα», η πλειονότητα των βουλευτών αντέδρασε με θερμό χειροκρότημα.

2. Η νομιμοποίηση όλων των αυθαιρεσιών και καταπατήσεων σε βάρος των δασών μέχρι το 1978, που έγινε η πρώτη μετά το Σύνταγμα του 1975 βλαστική απεικόνιση της χώρας. Η ρύθμιση αυτή θα χρυσωθεί με το χάπι της κοινωνικότητας του μέτρου και μπορεί βέβαια να συμπληρωθεί με κάποιο εισπρακτικό μέτρο, αφού οι ενεργούμενοι καταπατητές και αυθαιρετούντες ίσως κληθούν να καταβάλουν -μετά μεγάλης χαράς- ένα μικρό τίμημα, που βέβαια δεν θα έχει καμία σχέση με το αναμενόμενο όφελος.

3. Η δυνατότητα χρήσης δασών για πολεοδομικούς και οικιστικούς σκοπούς. Η σύνθεση με τα γενικά πολεοδομικά σχέδια, που στην πλειονότητά τους έχουν αγνοήσει το δασικό χαρακτήρα των ενταχθέντων εδαφών, θα καταστήσει όλη την περιαστική και παραθαλάσσια δασική γη εν δυνάμει οικοδομήσιμη. Αν δε συνδυαστεί με την απαίτηση του ΥΠΕΧΩΔΕ να εγκρίνονται, να τροποποιούνται και να εφαρμόζονται τα γενικά πολεοδομικά σχέδια μόνο από την Τοπική Αυτοδιοίκηση, τότε αντιλαμβανόμαστε όλοι πόσο εύκολα θα θυσιάζονται τα δάση σε άλλου είδους αντιλήψεις. Αρκεί να αναλογιστούμε ότι με μια τέτοια ρύθμιση όλες οι εκτάσεις που κατέχονται από τους οικοδομικούς συνεταιρισμούς θα τύχουν άμεσης οικιστικής αξιοποίησης.

Όντως η έλλειψη χωροταξικού σχεδιασμού και χρήσεων γης αποτελεί πολύ μεγάλο πρόβλημα και τροχοπέδη στην ανάπτυξη της χώρας. Όμως γι' αυτό θεσμοθετήθηκε η υποχρέωση της πολιτείας για τη συγκρότηση του Εθνικού Κτηματολογίου, που κατά τον τότε υπουργό ΠΕΧΩΔΕ Κ. Λαλιώτη ήταν το μεγαλύτερο από τα μεγάλα έργα, άσχετα αν ο ίδιος αργότερα με την πολιτική του «κατόρθωσε να το φρενάρει».

Βέβαια στο δασικό χώρο υπάρχουν και πολλά άλλα προβλήματα (χιλιάδες αυθαίρετα, εμπράγματα δικαιώματα σε εκκρεμότητα κ.λπ.), που όσο δεν αντιμετωπίζονται θα επιτρέπουν, με τη συνένοχο στάση της πολιτείας, τη συνέχιση της σημερινής απαράδεκτης κατάστασης. Αυτά όμως μπορούν να αντιμετωπιστούν μόνον εφόσον αποτυπωθούν. Κι αυτή η αποτύπωση πρέπει να γίνει με τη σύνταξη των δασικών χαρτών στο πλαίσιο του Εθνικού Κτηματολογίου, μέσω των οποίων θα ξεκαθαρίσει και το ιδιοκτησιακό και θα περιγραφούν τα όρια του δασικού χώρου.

Μόνον τότε μπορεί να ξεκινήσει οποιαδήποτε συζήτηση για ρυθμίσεις καταστάσεων που έχουν γίνει σε βάρος του δασικού περιβάλλοντος από το 1936 και το 1945, που απεικονίστηκε στο σύνολό της για πρώτη φορά η βλαστική κατάσταση

της χώρας μας, μέχρι το 1975, που τέθηκε σε ισχύ το σημερινό μας Σύνταγμα, και βέβαια μόνο στις περιπτώσεις όπου η επαναφορά στη δασική μορφή είναι αδύνατη ή που δημιουργεί τεράστιο κοινωνικό πρόβλημα, ενώ για μετά το 1975 δεν πρέπει να γίνει καμία συζήτηση, πλην της πλήρους αποκατάστασης της δασικής μορφής.

Με την ολοκλήρωση του Εθνικού Κτηματολογίου θα μπορούμε να μιλάμε και για χωροταξικούς σχεδιασμούς και χρήσεις γης στο πλαίσιο της αειφορίας. Αν σ' αυτό το πλαίσιο τεθεί θέμα χαλαρότερης προστασίας, δηλαδή αποχαρκτηρισμού μέρους των υποβαθμισμένων δασικών επιφανειών για χωροταξικούς σκοπούς, τότε και μόνον τότε το συζητάμε. Οποιαδήποτε δυνατότητα υπάρξει για δημιουργία ακόμη και μικτών συμβατών χρήσεων γης σε δασικές εκτάσεις, πριν από την ολοκλήρωση των διαδικασιών του Κτηματολογίου, θα χρησιμοποιηθεί ως παράθυρο για νέες, ακόμη χειρότερες επεμβάσεις, ενώ παράλληλα θα μετατραπεί σε εργαλείο επιβράβευσης της λεηλασίας του δασικού περιβάλλοντος.

Ας ελπίσουμε ότι κι αυτή τη φορά το οικολογικό κίνημα θα αποτελέσει με τις κινητοποιήσεις του την ασπίδα υπεράσπισης του περιβάλλοντος και της δημόσιας περιουσίας.

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» στις 17 Ιουνίου 2006, σ. 13.